



# INHOUD.

		ARTT.
HOOFDSTUK	I. Algemeene bepalingen . . . . .	1—10
"	II. Van de vrijwilligers bij de militie.	11—14
"	III. Van de inschrijving voor de militie.	15—26
"	IV. Van de lotelingen.	
	§ 1. Van de loting . . . . .	27—38
	§ 2. Van de naloting. . . . .	39—46
"	V. Van vrijstelling van de dienst. . . . .	47—54
"	VI. Van uitsluiting van de dienst . . . . .	55—59
"	VII. Van de vervanging. . . . .	60—75
"	VIII. Van den militieraad.	
	§ 1. Van de samenstelling van den militieraad . . . . .	76—82
	§ 2. Van de werkzaamheden en de bevoegdheid van den militieraad . . . . .	83—96
	§ 3. Van het beroep van de uitspraken van den militieraad.	97—105
"	IX. Van den militie-commissaris . . . . .	106—110
"	X. Van het oproepen en afleveren van de bij de militie in te lijven manschappen . . . . .	111—119
"	XI. Van de dienst, het verlof en het ontslag der bij de militie ingelijfden.	
	§ 1. Van de dienst . . . . .	120—130
	§ 2. Van het verlof . . . . .	131—145
	§ 3. Van het ontslag. . . . .	146—148
"	XII. Van de zee-militie in het bijzonder.	149—160
"	XIII. Van het verzuim van inschrijving, van het niet verschijnen voor Gedeputeerde Staten, van het niet voldoen aan de oproeping ter inlijving en van vrijstelling, op valsche bewijstukken verkregen . . . . .	161—182
"	XIV. Strafbepalingen . . . . .	183—189
	Overgangsbepalingen . . . . .	190 en 191

# TABEL

WEGENS HET

**TOKKENNEN VAN VRIJSTELLINGEN**

**OP GROND VAN DE DIENST VAN BROEDERS,**

**BEDOELD BIJ ART. 49 DER WET.**

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI



# VIER ZONEN.

geval.	10de geval.	11de geval.	12de geval.	13de geval.	14de geval.	15de geval.	16de geval.	17de geval.	
	Als <b>C</b> dient of gediend heeft, dan is <b>A</b> dienstpligtig. Als deze wordt vrijgesteld, dan is <b>B</b> dienstpligtig. Als deze dient of gediend heeft, dan wordt <b>D</b> vrijgesteld.	Als <b>C</b> dient of gediend heeft, dan is <b>A</b> dienstpligtig. Als deze wordt vrijgesteld, dan is <b>B</b> dienstpligtig. Als deze wordt vrijgesteld, dan is <b>D</b> dienstpligtig.	Als <b>D</b> dient of gediend heeft, dan is <b>A</b> dienstpligtig. Als deze dient of gediend heeft, dan worden <b>B</b> en <b>C</b> vrijgesteld.	Als <b>D</b> dient of gediend heeft, dan is <b>A</b> dienstpligtig. Als deze wordt vrijgesteld, dan is <b>B</b> dienstpligtig. Als deze dient of gediend heeft, dan wordt <b>C</b> vrijgesteld.	Als <b>D</b> dient of gediend heeft, dan is <b>A</b> dienstpligtig. Als deze wordt vrijgesteld, dan is <b>B</b> dienstpligtig. Als deze wordt vrijgesteld, dan is <b>C</b> dienstpligtig.	Als <b>D</b> dient of gediend heeft, dan is <b>A</b> dienstpligtig. Als deze wordt vrijgesteld, dan is <b>B</b> dienstpligtig. Als deze wordt vrijgesteld, dan is <b>C</b> dienstpligtig.	Als <b>B</b> en <b>C</b> dienen of gediend hebben, dan worden <b>A</b> en <b>D</b> vrijgesteld.	Als <b>E</b> en <b>D</b> dienen of gediend hebben, dan worden <b>A</b> en <b>C</b> vrijgesteld.	Als <b>C</b> en <b>D</b> dienen of gediend hebben, dan worden <b>A</b> en <b>B</b> vrijgesteld.

# VIJF ZONEN.

10de geval.	11de geval.	12de geval.	13de geval.	14de geval.	15de geval.	16de geval.	17de geval.	18de geval.
<b>A</b> is dienstpligtig. Als hij wordt vrijgesteld, dan is <b>B</b> dienstpligtig. Als deze wordt vrijgesteld, dan is <b>C</b> dienstpligtig. Als deze wordt vrijgesteld, dan zijn <b>D</b> en <b>E</b> dienstpligtig.	Als <b>B</b> dient of gediend heeft, dan wordt <b>A</b> vrijgesteld. <b>C</b> is dienstpligtig. Als deze dient of gediend heeft, dan worden <b>D</b> en <b>E</b> vrijgesteld.	Als <b>B</b> dient of gediend heeft, dan wordt <b>A</b> vrijgesteld. <b>C</b> is dienstpligtig. Als deze wordt vrijgesteld, dan is <b>D</b> dienstpligtig. Als deze dient of gediend heeft, dan wordt <b>E</b> vrijgesteld.	Als <b>B</b> dient of gediend heeft, dan wordt <b>A</b> vrijgesteld. <b>C</b> is dienstpligtig. Als deze wordt vrijgesteld, dan is <b>D</b> dienstpligtig. Als deze wordt vrijgesteld, dan is <b>E</b> dienstpligtig.	Als <b>C</b> dient of gediend heeft, dan is <b>A</b> dienstpligtig. Als deze dient of gediend heeft, dan worden <b>B</b> , <b>D</b> en <b>E</b> vrijgesteld.	Als <b>C</b> dient of gediend heeft, dan is <b>A</b> dienstpligtig. Als deze wordt vrijgesteld, dan is <b>B</b> dienstpligtig. Als deze dient of gediend heeft, dan worden <b>D</b> en <b>E</b> vrijgesteld.	Als <b>C</b> dient of gediend heeft, dan is <b>A</b> dienstpligtig. Als deze wordt vrijgesteld, dan is <b>B</b> dienstpligtig. Als deze wordt vrijgesteld, dan is <b>D</b> dienstpligtig. Als deze dient of gediend heeft, dan wordt <b>E</b> vrijgesteld.	Als <b>C</b> dient of gediend heeft, dan is <b>A</b> dienstpligtig. Als deze wordt vrijgesteld, dan is <b>B</b> dienstpligtig. Als deze wordt vrijgesteld, dan is <b>D</b> dienstpligtig. Als deze wordt vrijgesteld, dan is <b>E</b> dienstpligtig.	Als <b>D</b> dient of gediend heeft, dan is <b>A</b> dienstpligtig. Als deze dient of gediend heeft, dan worden <b>B</b> , <b>C</b> en <b>E</b> vrijgesteld.

27ste geval.	28ste geval.	29ste geval.	30ste geval.	31ste geval.	32ste geval.	33ste geval.	34ste geval.	35ste geval.
Als <b>A</b> en <b>C</b> dienen of gediend hebben, dan worden <b>B</b> , <b>D</b> en <b>E</b> vrijgesteld.	Als <b>A</b> en <b>D</b> dienen of gediend hebben, dan worden <b>B</b> , <b>C</b> en <b>E</b> vrijgesteld.	Als <b>A</b> en <b>E</b> dienen of gediend hebben, dan worden <b>B</b> , <b>C</b> en <b>D</b> vrijgesteld.	Als <b>B</b> en <b>C</b> dienen of gediend hebben, dan worden <b>A</b> , <b>D</b> en <b>E</b> vrijgesteld.	Als <b>B</b> en <b>D</b> dienen of gediend hebben, dan worden <b>A</b> , <b>C</b> en <b>E</b> vrijgesteld.	Als <b>B</b> en <b>E</b> dienen of gediend hebben, dan worden <b>A</b> , <b>C</b> en <b>D</b> vrijgesteld.	Als <b>C</b> en <b>D</b> dienen of gediend hebben, dan worden <b>A</b> , <b>B</b> en <b>E</b> vrijgesteld.	Als <b>C</b> en <b>E</b> dienen of gediend hebben, dan worden <b>A</b> , <b>B</b> en <b>D</b> vrijgesteld.	Als <b>D</b> en <b>E</b> dienen of gediend hebben, dan worden <b>A</b> , <b>B</b> en <b>C</b> vrijgesteld.

VERGADERING 1860—1861.

N°. 46.

GEWIJZIGD ONTWERP VAN WET tot verhooging van het IIIde hoofdstuk der begrooting van staatsuitgaven voor het dienstjaar 1861 met het aandeel van Nederland in de afkoopsom van den *Stader tol*.

WIJ WILLEM III, *bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, Groot-Hertog van Luxemburg, enz., enz., enz.*

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het IIIde hoofdstuk der begrooting van staatsuitgaven voor het dienstjaar 1861 behoort te worden verhoogd met het aandeel van Nederland in de afkoopsom van den *Stader tol*, en dat de middelen tot bestrijding dier uitgaaf moeten worden aangewezen,

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. I.

Het IIIde hoofdstuk der begrooting van staatsuitgaven voor het dienstjaar 1861 wordt aangevuld met een art. 14<sup>a</sup>, luidende aldus:

« *Geheele voldoening van het aandeel van Nederland in de afkoopsom van den *Stader tol*, volgens artt. 4 en 5 van het verdrag daaronder tusschen Nederland en Hannover gesloten op 22 Junij 1861 te Hannover gesloten, met insbegrip van alle daarop vallende rente en kosten*»; welk artikel wordt vastgesteld op drie honderd tien duizend gulden (f 310 000).

Het totaal van de IIIde afdeeling wordt alzoo gebragt op f 327 700 en dat van het geheele hoofdstuk, vastgesteld bij de wet van 28 December 1860 (*Staatsblad* n°. 107), op f 795 102.

## Art. 2.

De som, benoedigd tot bestrijding van de uitgaaf, bij het voorgaande artikel vermeld, wordt, hoogstens tot een bedrag van *drie honderd tien duizend gulden* (f 310 000), uit de beschikbare middelen van het dienstjaar 1860 toegevoegd aan de middelen, bij de wet van den 29sten December 1860 (*Staatsblad* n°. 117) bestemd tot goedmaking der uitgaven, begrepen in de Staatsbegroting voor het dienstjaar 1861.

## Art. 3.

Deze wet treedt in werking op den dag harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.



PERPUSTAKAAN NASIONAL RI

VERGADERING 1860 — 1861.

N<sup>o</sup>. 47.



VERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS  
omtrent het ontwerp van wet tot wijziging van hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1860.

Men heeft geene bezwaren tegen dit ontwerp van wet in het midden gbracht.

Aldus vastgesteld in de Commissie van Rapporteurs, den 10den Augustus 1861.

CREMERS.  
VAN DER OUDERMEULEN.  
HARTEVELT.  
VAN EYSINGA.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI



VERGADERING 1860—1861.

N<sup>o</sup>. 48.

VERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS  
omtrent het wets-ontwerp tot wijziging van Hoofd-  
stuk VIII der Staatsbegrooting voor 1861.

Dit wetsvoorstel heeft bij het onderzoek in de afdelingen tot geene aanmerkingen geleid.

Aldus vastgesteld in de Commissie van Rapporteurs, den 10den Augustus 1861.

CREMERS.

VAN DER OUDERMEULEN.

HARTEVELT.

VAN EYSINGA.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI

---

VERGADERING 1860 — 1861.

---

N°. 49.

---

VERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPORTEURS  
nopens het ontwerp van wet, tot vaststelling van  
uitgaven wegens verstrekkingen door het Departement  
van Marine, dienst 1861.

De bovengenoemde voordragt van wet gaf geen grond tot bezwaren in de afdeelingen  
bij het gehouden onderzoek.

Aldus vastgesteld in de Commissie van Rapporteurs, den 10den Augustus 1861.

HUYDECOPER VAN MAARSEVEEN.  
VAN GOLTSTEIN VAN OLDENALLER.  
VAN HEECKEREN VAN WASSENAER.  
DE VILLERS DE PITÈ.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI

---

VERGADERING 1860—1861.

---

N<sup>o</sup>. 50.

---

VERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS  
nopens het ontwerp van wet, tot vaststelling van uit-  
gaven wegens verstrekkingen door het Departement  
van Oorlog, dienst 1861.

Men opperde geene bedenkingen tegen dit wetsvoorstel omtrent de uitgaven wegens de verstrekkingen door het Departement van Oorlog.

Aldus vastgesteld in de Commissie van Rapporteurs, den 10den Augustus 1861.

HUYDECOPER VAN MAARSSEVEEN.  
VAN GOLTSTEIN VAN OLDENALLER.  
VAN HEECKEREN VAN WASSENAER.  
DE VILLERS DE PITTE.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI

VERGADERING 1860—1861.

N<sup>o</sup>. 51.

VERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS  
nopens het ontwerp van wet tot bekrachtiging der  
ordonnantie van den Gouverneur-Generaal van Neder-  
landsch Indie van den 1sten April 1861, betreffende  
den vrijen invoer van padie en rijst op Java en Madura  
(*Indisch Staatsblad* n<sup>o</sup>. 19).

Hoewel dit wets-ontwerp tot geene bedenkingen aanleiding gaf, werden er echter eenige leden gevoelen, die liever hadden gezien dat de vrije invoer van padie en rijst als algemeene maatregel ware voorgesteld. Alsdan zou vermoeden zijn, dat bij eene hernieuwde ordonnantie van den Gouverneur-Generaal, op nieuw de bekrachtiging van de wetgevende magt moet worden ingeroepen, terwijl men aan de andere zijde zou betreuren, zoo bij het uitblijven van een nieuw tarief voor Nederlandsch Indie, de hooge regten op deze levensmiddelen weder in werking traden.

Aldus vastgesteld in de Commissie van Rapporteurs, den 10den Augustus 1861.

FRANSEN VAN DE PUTTE.  
VAN GOLTSTEIN VAN OLDENALLER.  
VAN RIJCKEVORSEL.  
VAN NISPEN VAN PANNERDEN.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI

VERGADERING 1860—1861.

N°. 52.

VERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS  
over het wets-ontwerp tot goedkeuring van eenige  
artikelen van het op 22 Junij 1861 te Hannover  
gesloten verdrag tot afkoop van den Stader-Tol, en  
van het wets-ontwerp tot verhooging van het IIIde  
hoofdstuk der begrooting van staatsuitgaven voor het  
dienstjaar 1861, met het aandeel van Nederland in de  
afkoopsom van den Stader-Tol.

Bij het onderzoek van deze beide wets-ontwerpen in de afdelingen bleek dat de groote meerderheid zich daarmede vereenigde. Enkele leden evenwel uit eene afdeling waren van oordeel dat de berekening der afkoopsom op geen behoorlijken grondslag rustte. Meer andere leden gaven te kennen dat zij hunne stem aan deze ontwerpen niet zouden onthouden, omdat het in het nadeel der Nederlandsche scheepvaart zijn zou, zoo onze vlag aan de betaling van den Stader-Tol bleef onderworpen, terwijl andere natien daarvan zullen zijn vrijgesteld. Zij waren echter van oordeel dat de opheffing van dien tol voornamelijk in het belang van den Hamburgschen handel zijn zal, omdat de handel van die stad daardoor in staat gesteld wordt, de mededinging tegen Nederland in het transport van goederen naar Duitschland met meer gemak vol te houden. Dubbel is het dus te betreuren dat de lasten en formaliteiten die op de Rijnvaart steeds drukken, nog niet geheel zijn opgeheven. Meer en meer wordt het noodzakelijk dat de Duitse Rijnsoever-Staten, ook in hun eigen belang, het voorbeeld volgen van Nederland en de Rijnvaart ten oenen male vrij maken.

Men verwacht dat de Regering elke voegzame gelegenheid zal aangrijpen om deze zoo gewigtige zaak te behartigen en spoedig tot een gewenschten uitslag te brengen.

Aldus vastgesteld in de Commissie van Rapporteurs, den 12den Augustus 1861.

HUIJDECOPER VAN MAARSSEVEEN.  
VAN GOLTSTEIN VAN OLDENALLER.  
VAN RIJCKEVORSEL.  
DE VILLERS DE PITÉ.

VERGADERING 1860 — 1861.

N°. 53.

## VERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS

nopens het ontwerp van wet tot inkoop en amortisatie van nationale schuld.

Dit wets-ontwerp is door de meeste leden der Kamer met genoegen ontvangen. Verscheidene leden gaven hunne tevredenheid te kennen, dat deze maatregel nu onvoorwaardelijk schulddelging zal te weeg brengen, door het vervallen van de eerst voorgestelde, nader bij de wet te regelen bestemming. Aan zoodanige gereserveerde fondsen zouden ook zij hunne goedkeuring niet hebben kunnen verleen.

Er waren evenwel verscheidene andere leden die verklaarden, dat zij gaarne het te amortiseren bedrag van staatschuld hooger gesteld hadden gezien, en den wensch te kennen gaven, dat er spoedig weder tot eene nadere amortisatie zal kunnen worden overgegaan. Een lid ging zelfs zoo ver, dat hij er geen bezwaar in zoude hebben gevonden, dit bedrag nu reeds op tien millioen te bepalen en dan het kapitaal der schatkistbiljetten niet af te schrijven. Hij kon ook om die reden aan dezen laatsten maatregel zijne goedkeuring niet geven. Sommige leden zeiden, dat zij hunne toestemming van dit wets-ontwerp goenszins verlangden aangemerkt te zien als eene goedkeuring van de afschrijving der schatkistbiljetten.

Enkele leden in ééne afdeeling waren van oordeel, dat de Regering deze voordragt liever gelijktijdig met de Staatsbegrooting had moeten indienen, omdat men den algemeenen toestand van 's Rijks middelen alsdan beter had kunnen overzien, en de behandeling der zaak op dat tijdstip ook meer regelmatig ware geweest. De overige leden van die afdeeling waren van meening, dat men bij de behandeling van de thans loopende begrooting aan het einde van het vorige jaar bezwaarlijk zoo ver zou hebben kunnen gaan, en er nu geen reden schijnt te zijn waarom men, waar het geld aanwezig is, dit tot na de maand December renteloos in de schatkist zou laten liggen.

In ééne afdeeling werd ook nog de aanmerking gemaakt, dat het mededeelen bij de indiening van dit wets-ontwerp van een overzicht der vermoedelijke uitkomsten van de diensten 1860 tot en met 1870 thans minder tijdig en ook niet zeer raadzaam was voorgekomen; men had het om die reden beter gooordeeld, dat deze mededeeling achterwege ware gelaten.

In eene andere afdeeling werd door een lid beweerd, dat tegenover de raming der Regering, volgens welke 's Rijks middelen en inkomsten door de opbrengst zullen worden overtroffen met f 1 200 000, wel in rekening had mogen worden gebragt eene gelijke of zelfs meerdere verhooging van uitgaven, die door vermeerdering van bevolking en andere oorzaken zeer waarschijnlijk zal worden te weeg gebragt. Wanneer men dit in aanmerking neemt, dan schein aan dit lid de bate, welke gerekend wordt vermoedelijk op ultimo December 1870 voorhanden te zullen zijn, alles behalve verzekerd. Deze overweging noopte het gezegde lid zijne voorkeur te geven aan het oorspronkelijk voorstel, volgens 't welk de bestemming van de in te koopen som nader bij de wet zou worden geregeld. Ja hij vond daarin zelfs grond om te beweren, dat het beter ware geweest, thans in het geheel niet te amortiseren, inzonderheid met het oog op de

uitkomst van het jaar 1864, dat gerekend wordt met een tekort van meer dan 12 $\frac{1}{2}$  miljoen te zullen sluiten. Het zal op dat tijdstip, zeide hij, toch weinig baten, dat men in 1870 weder een aanzienlijk overschot verwacht. De overige leden van die afdeeling hebben het gemelde gevoelen geenszins beaamd.

Aldus vastgesteld in de Commissie van Rapporteurs, den 13den Augustus 1861.

CREMERS.

VAN DER OUDERMEULEN.

COST JORDENS.

BLANKENHEYM.



PERPUSTAKAAN NASIONAL RI

VERGADERING 1860—1861.

N<sup>o</sup>. 54.

## VERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS

over het ontwerp van wet tot afschrijving van het kapitaal der schatkistbiljetten, bedoeld bij het 1ste lid van art. 3 der wet van den 18den Junij 1851 (*Staatsblad* n<sup>o</sup>. 65).

De meerderheid der leden, welke dit wets-ontwerp in de afdeelingen onderzochten, gaf hare teyredenheid over den daarbij voorgestelden maatregel te kennen. Omtrent de zaak zelve was men het vrij wel eens, dat de f 9 800 000 aan schatkistbiljetten op de boeken van het Rijk moesten blijven openstaan, zoolang de vernietiging daarvan, te gelijk met de middelen tot dekking, niet bij de wet waren vastgesteld. Immers de opbrengst dier biljetten had gestrekt tot het goedmaken van gedane uitgaven, en de intrekking had sedert eenige jaren slechts tijdelijk plaats gehad, omdat men daartoe in staat was geweest en gebleven door het bezigen van batige sloten, aan welke de wet nog geene bestemming had gegeven, of wel doordien inkomsten vroeger in de schatkist waren gevloeid, dan vereischt werd voor de uitgaven, welke daardoor moesten worden gedekt. Dit was, meende men, de toestand. Volgens sommigen was de schuld niet vernietigd, ofschoon het weglaten der renten van deze schatkistbiljetten op de Staatsbegrooting tot die meening ten onregte aanleiding had gegeven. Uit dien hoofde konden dan ook zeer vele leden zich zeer goed met deze voordragt vereenigen, zoowel met het oog op het wenschelijke van eene behoorlijke regeling dezer zaak, en het wegnemen mitsdien van de oorzaak eener nog altijd bestaande verwikkeling, als op de moeilijkheden die zich bij het niet nemen van dezen maatregel in de toekomst zoo ligt zouden kunnen voordoen, wanneer zich tijdsomstandigheden vertoonden, die op de bronnen van inkomst van den Staat eenen nadeeligen invloed zouden uitoefenen.

De minderheid erkende wel, dat het afschrijven der schatkistbiljetten meer regelmatig is te achten. Zij had evenwel den maatregel liever niet voorgesteld gezien en den tegenwoordigen toestand behouden, immers zoolang de ruimte der kas zulks zou gedooogen. Men moest nu toch tot dekking eener schuld, of zoogenaamde schuld, die, als geene renten vorderende, niet lastig was, middelen bezigen, die ten minste renten konden geven wanneer men ze gebruiken wilde tot vernietiging van rentegevende schuld, waartoe men te gereeder kon overgaan met het oog op hetgeen de toekomst, ook naar de beschouwing der Regering, te verwachten geeft. Ging men daarmede gedurende eenigen tijd voort, de rente der staatschuld zou daardoor weder belangrijk verminderen. Uit dit oogpunt de zaak beschouwende, kon men derhalve niet toegeven, dat de maatregel aan den Staat niets zal kosten, al wordt er ook eigenlijk niets voor uitgegeven.

Een lid was bepaald tegen het voorstel. Volgens hem waren, in geval van nood, deze schatkistbiljetten altijd een waarborg, en zouden bij het afwijzen van dezen maatregel veilig tien millioen geamortiseerd en daardoor jaarlijks vier tonnen gouds aan renten bespaard hebben kunnen worden. Daarentegen stelde men dat, nu de Staat het besteden van zulke aanzienlijke sommen te gemoet gaat, het voorzigtig schijnt te zijn,



geene waarden in kas te hebben, dan die dadelijk beschikbaar zijn, terwijl het Gouvernement, bijaldien er buitendien overschotten op de dienst plaats hebben, altijd nader voorstellen tot amortisatie van schuld zou kunnen doen. Men wenschte ook geene aanleiding te geven om de uitvoering der spoorwegen of van andere groote werken te vertragen.

Een ander lid der minderheid was evenwel genegen zijne stem aan deze voordragt te geven hoofdzakelijk omdat hij vreesde dat, mogt die al worden afgewezen, aan het denkbeeld, om geheel of gedeeltelijk voor dat bedrag aan rentedragende schuld te delgen, toch geen gevolg zou worden gegeven, terwijl door de aanneming dezer wet ten minste het kapitaal der staatsschuld verminderd wordt, al blijft het bedrag van de rente onveranderd. Doch andere leden, evenzeer tot de minderheid behoorende, waren van gevoelen, dat het voordeel, hetwelk door eene veranderde boeking ontstaat, niet kan opwegen tegen de baten, welke de Staat uit de voortdoring van den tegenwoordigen toestand kan ontleenen. Zij achtten deze baten, vooral met het oog op de vastgestelde of ontworpen groote werken, bijzonder te waarderen en waren, ook in het geval van altijd mogelijke minder gunstige omstandigheden, niet zoo zeer beducht voor de moeilijkheden welke men zich bij het voortduren van den bestaanden toestand voorstelt, mits men waakzaam blijve en het amortiseren, hoe gewenscht anders ook, niet overdrijve.

Nadat deze uitslag van het onderzoek in de afdeelingen aan de Regering was medegedeeld, is van haar ontvangen de volgende:

#### MEMORIE VAN BEANTWOORDING.

„ De Regering zag met genoegen dat de strekking van den voorgestelden maatregel door de meerderheid der leden van de Eerste Kamer in het ware licht wordt beschouwd. Aan die leden, welke in den maatregel nadeel zien omdat de middelen, noodig tot dekking van het kapitaal der schatkistbiljetten, gebruikt zouden kunnen worden tot delging van rentegevende nationale schuld, meent zij het volgende in overweging te moeten geven.

Wilde men het kapitaal der schatkistbiljetten ongedekt laten, om de batige sloten, die thans in de boeken voorkomen, te besteden tot amortisatie van rentegevende schuld, dan zou men daartoe gebruik moeten maken tot een aanzienlijk bedrag van de ontvangsten der loopende dienst, en voor zoover deze niet toereikend mogten zijn, van in de schatkist aanwezige depôts. Maar behoeft de voorzigtigheid hiervan niet te weêrhouden, dan zal de voorgestelde afschrijving dit geenszins beletten, want het geld in kas wordt door die afschrijving niet verminderd. De Regering twijfelt echter, of een dergelijk voorstel onder de tegenwoordige omstandigheden de goedkeuring der Staten-Generaal zoude verwerven. Juist daarom acht zij het tegenwoordige tijdperk, meer dan een vroeger, geschikt om door het tot stand brengen der voorgestelde regeling een onregelmatigen toestand te doen ophouden.

Dat men zich eventueel door de nitgifte der bewuste schatkistbiljetten geld zou kunnen verschaffen is niet te ontkennen. Doch dit geld zou dan slechts strekken tot dekking van een nog aanwezig tekort. Mogt het later raadzaam voorkomen, in de behoeften van het oogenblik door de uitgifte van meerdere schatkistbiljetten te voorzien, dan kon de wet altijd daartoe de vereischte magtiging verleenen.

De leden der minderheid, wier gevoelen in het laatste gedeelte van het verslag is uitgedrukt, wenschen dat men waakzaam blijve en het amortiseren niet overdrijve. Het gedane voorstel intusschen levert juist een waarborg op tegen die overdrijving en mag dus geacht worden aan hunne meening te voldoen.

*De Minister van Financien,*

VAN TETS.”

De Commissie van Rapporteurs heeft gemeend, dit antwoord, te zamen met de aanmerkingen, aan de Vergadering te moeten mede deelen.

Aldus vastgesteld in de Commissie van Rapporteurs, den 14den Augustus 1861.

CREMERS.

VAN OUDERMEULEN.

COST JORDENS.

BLANKENHEYM.



PERPUSTAKAAN NASIONAL RI

VERGADERING 1860—1861.

N°. 55.

VERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS  
nopens het ontwerp van wet op de nationale militie.

1. De indruk, welken deze belangrijke wetsvoordragt op de meeste leden der Kamer, die haar in de afdeelingen onderzochten, gemaakt heeft, is, behoudens na te melden bezwaren van meer bijzonderen aard, over het algemeen niet ongunstig geweest. Men was van oordeel dat het ontwerp, wat de redactie betreft, een goed geheel uitmaakt, dat de beginselen logisch toegepast en goed uiteengezet zijn, en dat er in de wetgeving op het stuk der nationale militie thans belangrijke verbeteringen zijn aangebragt. Men had met genoegen gezien dat de jaarlijksche ligtingen zuiver uiteen worden gehouden, en dat de strijd tusschen onderscheidene bestaande verordeningen door dit ontwerp wordt opgeheven. Men keurde vrij algemeen goed, dat er zooveel minder vrijstellingen zijn toegelaten en bij name dat de kostwinners niet meer zullen worden vrijgesteld; gelijk mede dat de tijdelijke vrijstellingen opgeheven en door definitive zijn vervangen. Er waren evenwel sommige leden, die dit laatste bepaald afkeurden. Ook werd door andere leden betreurd, dat de buiten 'slands zeevarenden volgens deze voordragt niet meer vrijgesteld zullen zijn. Het kwam hun voor, dat de wet van 1817 in het algemeen op dit punt meer vrijgevege bepalingen inhoudt. — Aan de andere zijde werden voorts onder andere het beroep van de uitspraak van Gedeputeerde Staten bij den Koning en het voorschrift, dat het door elke gemeente in het aandeel der provincie te dragen gedeelte niet meer naar de bevolking, maar naar het getal der voor de militie ingeschrevenen zal worden bepaald, als belangrijke verbeteringen aangemerkt.

2. Verscheidene leden vonden evenwel de redactie van het wets-ontwerp niet overal even duidelijk. Zij pasten deze aanmerking in het bijzonder toe op de bepalingen, die de *zeemilitie* betreffen. Zij achtten het zeer moeilijk, daaruit op te maken, welke lotelingen tot de *zeemilitie* zullen worden aangewezen. In het algemeen kwam de wijze, waarop dit punt bij de voordragt geregeld is, hun niet voldoende voor. Ook werd de twijfel geopperd, of door deze bepalingen wel geheel wordt beantwoord aan het vereischte van art. 186 der Grondwet. Of eene oefening van de manschappen der *zeemilitie alleen langs de kusten* toereikend en doelmatig zij te achten, werd mede zeer betwijfeld. Tot behoorlijke oefening scheen het *in zee gaan* der manschappen aan sommige leden onontbeerlijk te zijn.

3. Voorts hebben verscheidene leden het verlangen te kennen gegeven van te mogen vernemen, door welke bepalingen deze voordragt beantwoordt aan het vereischte van art. 189 der Grondwet, waarbij wordt voorgeschreven dat de *inrigting* der militie bij de wet zal worden geregeld. Enkele leden achtten de wijze, waarop de bepalingen van het VIIIste hoofdstuk der Grondwet bij dit ontwerp zijn toegepast, niet vrij van bezwaar. Zij meenden dat de Grondwet eene scheiding van de vaste zee- en landmagt en van de nationale militie gebiedt en dat dienvolgens de laatste meestal moet dienen voor het buitengewoon geval van oorlog, de eerste daarentegen tot voortdurende handhaving van de inwendige rust van het land. Volgens hen komt mitsdien in vroegtijd alleen het aanwezen van vrijwilligers bij de staande armée te pas. Het kwam hun bedenkelijk en met den geest der Grondwet niet overeen te brengen voor, dat de milicien in tijd van

vrede van zijne vrijheid beroofd wordt. Zij achtten het dan nog beter, van staatswege zelfs aanzienlijke geldelijke offers te brengen om het benoodigde getal van vrijwilligers te bekomen, opdat men bijna geene miliciens mogt behoeven. Zij meenden dat de zogenoemde conscriptie hier te lande eigenlijk niet te huis behoort en er zonder deze onder Koning Lodewijk evenwel een goed leger heeft bestaan. — Vele andere leden konden zich met deze beschouwing niet vereenigen. Zij wezen er op, dat de Grondwet eene *jaarlijksche* loting wil en dat eene bepaalde splitsing tusschen het leger en de militia, vooral in een klein land gelijk Nederland, ondenkbaar is. Zij voerden daarenboven aan, en wenschten deze opvatting door de Regering bevestigd te zien, dat ook volgens dit ontwerp de nationale militia alleen eene aanvulling is van hetgeen aan de sterkte van het leger ontbreekt, zoodat, wanneer het getal der geworven vrijwilligers toeneemt, dat der miliciens in gelijke verhouding vermindert.

4. Sommige leden hebben verklaard groot bezwaar te vinden in den ongelijken regts-toestand waarin de ingezetenen van een gedeelte van het hertogdom Limburg door dit voorstel worden gebracht. Zij achtten het onregtvaardig, dat op die ingezetenen, welke Nederlanders zijn en vroeger niet, gelijk de bewoners van het Duitsche Groot-Hertogdom Luxemburg, aan bijzondere verplichtingen jegens den Duitschen Bond onderworpen waren, nu bepaalde en geheel exceptionele verplichtingen worden gelegd, die aan de gelijkheid van regten, welke al de ingezetenen van het koninkrijk genieten, zeer te kort doen. De Grondwet wil niet dat de militia buiten 's lands gezonden worde dan ten gevolge van eene speciale wet; dit grondwettig voorschrift geldt evenzeer de bewoners van Limburg als van eenig ander gewest van Nederland. Zij begrepen niet, hoe het Gouvernement, voor het geval dat aan de bestaande verplichtingen jegens het Duitsche Verbond gevolg moet worden gegeven, met de toepassing der bepaling van art. 121 zal te werk gaan. Immers zij waren bevreesd, dat daaruit groote en zeer moeilijk te vereffenen anomalien zouden kunnen voortvloeijen. Het oorspronkelijk voorstel der Regering was hun bevredigend voorgekomen. Nu door de wijziging van art. 121 in *beginsel* is vastgesteld hetgeen hun onregtvaardig voorkomt, achtten zij dit voldoende om hante goedkeuring welligt aan het geheele ontwerp te onthouden. Zij meenden dat het hoog tijd wordt dat Nederland, en althans Limburg, van deze bijzondere verplichtingen jegens den Duitschen Bond ontheven worde en dat, zoolang dit niet kan plaats hebben, het Limburgsche bonds-contingent uitsluitend uit vrijwilligers worde zamengesteld. Mogt dit laatste blijken onmogelijk te zijn, dan zou het huns inziens met de billijkheid strooken, dat de aanwijzing der voor dat contingent benoodigde miliciens over de ingezetenen van het geheele koninkrijk wierd uitgestrekt. — Andere leden hebben het tot dusver behandelde punt geacht een vraagstuk meer van theoretischen dan van praktischen aard te zijn. Ook zij wenschten zeer, dat Nederland zoo spoedig mogelijk van de bedoelde verplichtingen worde ontheven, doch zij meenden, dat er wel middelen zouden bestaan om het aangevoerde bezwaar in de praktijk te ontgaan.

5. Verscheidene leden gaven hun leedwezen te kennen dat de Regering geen gevolg heeft gegeven aan een vroeger, ook reeds van de zijde dezer Kamer te kennen gegeven verlangen, dat aan het Fransche stelsel van afkoop de voorkeur zou worden gegeven boven de ten onzent gebruikelijke remplacering en nummerverwisseling.

6. Eindelijk is door vele leden aangedrongen op het zoo spoedig mogelijk indienen eener wetsvoordragt op de schutterijen, waaraan zich eene dubbelde behoefte zal doen gevoelen, nu de tijdelijke vrijstellingen bij dit ontwerp door definitive zijn vervangen. Verscheidene leden achtten het ontwerpen van zoodanige wet geene zoo zware taak te zijn, vermits de leemten en gebreken der onder zeer bezwarende omstandigheden tot stand gekomen wet van 1827 door de ondervinding genoegzaam aan het licht gekomen zijn, en het overigens niet aan de noodige bouwstoffen ontbreekt, waaruit eene goede wet op de schutterijen kan worden zamengesteld.

Op de artikelen van het wets-ontwerp zijn de volgende vragen en aanmerkingen medegedeeld.

Art. 1. Bij dit artikel wordt de sterkte der militia bepaald en als *beginsel* vastgesteld, dat dezelve het getal van 55 000 niet te boven gaat. Door enkele leden is de

vraag goopperd, of de laatste alinea van art. 6 met dit beginsel niet in strijd komt, vermits door de toepassing daarvan het bepaalde getal noodwendig moet worden overtroffen.

*Artt. 1 en 2.* Op deze artikelen is de vraag herhaald, of men verzekerd kan zijn dat, wanneer het getal aangeworven vrijwilligers vermeerdert, dat der in te lijven miliciens naar overredigheid zal verminderen?

*Art 2, alin. 2.* In eene afdeeling is ook gevraagd waarom hier niet voorgeschreven wordt dat ten aanzien der jaarlijks door den Koning vast te stellen hoegroothed van elke ligting en van het daarin door elke provincie te dragen aandeel, de Raad van State zal worden gehoord. Men keurde niet goed dat eene zoo gewichtige zaak alleen van de voordragt der betrokken Ministers zal afhangen.

*Art. 5.* Verscheidene leden hebben de vraag gedaan, of de hier voorkomende bepaling, dat een deel van elke ligting voor de dienst ter zee kan worden bestemd, in de toepassing niet geheel zou kunnen worden verijdeld door het bepaalde bij art. 149, dat het van de lotelingen zelve afhangt, of zij bij de zeemilitie willen dienen.

*Art. 34.* Eenige leden hebben gevraagd waarom bij dit artikel is achterwege gelaten het bepaalde bij art. 77 der wet van 8 Januarij 1817 (*Staatsblad* n<sup>o</sup>. 1), „dat de bewijzen, die voor het verkrijgen van vrijstelling benoodigd zijn, door de belanghebbenden ten spoedigste moeten worden ingezonden, en binnen de vijf eerstkomende dagen in behoorlijke orde moeten worden ingeleverd aan het bestuur hunner woonplaats.“

*Art. 35.* Volgens sommige leden scheen het niet duidelijk, waarom in dit en eenige volgende artikelen alleen van den vader of voogd der belanghebbende lotelingen gewag wordt gemaakt, terwijl bij het vorig artikel en onder andere ook in de artt. 15, 16 en 18 *de moeder* mede daarbij wordt vermeld.

*Art. 37.* Enkele leden gaven de vrees te kennen, dat de termijn van vijf dagen, bij dit artikel voor het beroep bij den Koning van de uitspraak van Gedeputeerde Staten aan de belanghebbenden ingeruimd, in sommige gevallen zal blijken te kort gesteld te zijn. Er kunnen zich toch omstandigheden voordoen, die het voor hen onmogelijk maken, aan het hier gestelde vereischte te voldoen.

*Art. 47.* Eenige leden hebben betreurd dat onder n<sup>o</sup>. 3 van dit artikel vrijstelling is verleend aan den loteling, die eenige wettige zoon is, *onverschillig of de ouders in leven of overleden zijn.* Zij achtten dit onbillijk, omdat hij in het laatste geval geen zoon meer is en alzoo een privilegie aan een bloot individu wordt toegekend. — Andere leden konden zich met deze beschouwing niet vereenigen. Zij deden uitkomen dat, in vele gevallen, de hier bedoelde loteling de oudste kan zijn van het huisgezin en alsdan minderjarige zusters heeft, waarvan hij de verzorger en kostwinner moet zijn.

*Art. 67.* Eenige leden vroegen wat de reden kan zijn, waarom eene tweede wisseling van nummers in de gevallen, bij dit artikel aangewezen, niet wordt toegelaten, terwijl de loteling volgens art. 61 een nieuwen plaatsvervanger kan stellen, zoo de eerste binnen één jaar na de inlijving ontbreekt.

*Art. 80.* Men heeft gevraagd, of in de uitdrukking „burgerlijke geneeskundigen“ ook heelmeeesters of chirurgijns mede begrepen, dan wel daardoor uitgesloten zijn.

*Art. 106.* In eene afdeeling werd de vraag gedaan, of de tweede alinea van dit artikel niet overbodig geacht moet worden.

*Art. 109.* In eene andere afdeeling gaf men te kennen, dat het wenschelijk ware geweest, althans iets te bepalen met betrekking tot *den persoon*, door 's Konings commissaris in de provincie in het daar bedoelde geval aan te wijzen, bijv. dat deze lid der Provinciale Staten zij of een daarmede gelijkstaanden rang bekleede.

*Art. 121.* Sommige leden hebben, onder verwijzing naar hetgeen zij daaromtrent reeds bij de algemeene beschouwingen hadden in het midden gebragt, verklaard groot bezwaar te hebben tegen het beginsel, met betrekking tot de ingezetenen van Limburg in dit artikel

opgenomen, vermits door die bepaling de grondwettige gelijkheid van regten van al de ingezetenen des Rijks hun voorkomt zeer gekrenkt te worden, nu aan de Limburgers eene meerdere verplichting dan aan andere Nederlanders wordt opgelegd. Men vroeg ook bij deze gelegenheid, hoe gehandeld zal worden met Limburgers, die zich vóór of gelijktijdig met de toepassing der volgens dit artikel op hen rustende verplichtingen in Noordbrabant of in oenige andere provincie gevestigd hebben.

*Art. 122.* Eenige leden hebben verlangd opheldering te ontvangen aangaande de wijze waarop de schifting zal geschieden tusschen die ingelijfdten, welke gedurende het geheele eerste jaar van hunnen diensttijd onder de wapenen worden gehouden, en die, welke door 's Konings beschikking daarvan zullen worden vrijgesteld.

*Art. 123.* In eene afdeeling werden bezwaren geoppord tegen het zeer aanzienlijk getal manschappen, 't welk volgens dit artikel gelijktijdig onder de wapenen zal kunnen worden gehouden of geroepen.

*Art. 132.* In eene andere afdeeling werd de vraag gedaan, of krachtens deze bepaling de met verlof huiswaarts gezonden miliciens van alle reiskosten verstoken zijn. Men wilde deze vraag ook toepasselijk maken op den inhoud der artt. 138 en 139.

*Art. 160.* Eenige leden hadden liever gezien, dat ontheffing van schutterlijke dienst hier niet als eene *betsouiny* ware voorgesteld.

*Art. 164.* Eenige leden hebben inlichting gevraagd omtrent de eigenlijke bedoeling der tweede zinsnede van dit artikel, waarvan de beteekenis hun niet duidelijk voorkomt.

*Art. 174.* In eene afdeeling werd het onbillijk geoordeeld dat, wanneer een plaatsvervanger of nummervervisselaar eens gesteld en aangenomen is, de loteling evenwel nog aansprakelijk blijft om, in geval van het niet opkomen van zijn plaatsvervanger of nummervervisselaar, zelf in dienst geroepen te kunnen worden. Deze bedenking betreft evenzeer het bepaalde bij art. 61.

Nadat deze uitslag van het onderzoek in de afdeelingen aan de Regering was medegedeeld, is van haar ontvangen de volgende

#### MEMORIE VAN BEANTWOORDING.

\* § 1. Het is der Regering zeer aangenaam geweest uit het verslag te vernemen, dat de indruk, welchen deze belangrijke wetsvoordragt op de meeste leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft gemaakt, over het algemeen niet ongunstig is geweest. De Regering heeft getracht een wets-ontwerp samen te stellen, dat in allen opzichte, inzonderheid wat de hoofdbeginselen betrof, aan de voorschriften der Grondwet en aan de eischen van 's lands verdediging beantwoordde, en dat tevens strekte om den last der militie zoo billijk mogelijk te verdeelen en, zonder het hoofdoel uit het oog te verliezen, voor de ingezetenen zoo min drukkend mogelijk te maken.

Daartoe strekt hoofdzakelijk het zuiver afgescheiden houden der jaarlijksche ligtingen, het zooveel mogelijk verminderen van vrijstellingen, welke den eenen boven den anderen bevoorregtten — dewijl elke vrijstelling de dienstplichtigheid van een ander te woeg brengt, — het wegnemen daardoor van vele en velerlei misbruiken, die bezwaarlijk te keeren waren, en voorts het in het geheel niet meer verleenen van *tijdelijke* vrijstellingen, maar deze, waar de vrijstelling behouden bleef, of moest blijven, door *definitieve* te vervangen, waardoor elke loteling in den loop van zijn 20ste jaar zal weten, of hij al dan niet deel zal uitmaken van de militie, en het bezwaar wordt weggenomen dat een ingezetene, die bijv. gedurende vier jaren tijdelijk werd vrijgesteld, nog in het laatste jaar zijner dienstplichtigheid tot eene vijfjarige dienst worde geroepen en alzoo gedurende negen jaren

onder den druk der militie blijve, hetgeen voor velen eene belangrijke belemmering in hunne maatschappelijke vestiging oplevert, of deze soms geheel verhindert.

De Regering verheugt zich dat deze beginselen bij de meerderheid van de Eerste Kamer bijval hebben mogen vinden, en dat de zorg is erkend geworden, welke aan de zamenstelling van het wets-ontwerp, ook wat de redactie en de logische toepassing van de beginselen betreft, is besteed.

De meening van sommige leden, die daarentegen het doen vervallen van vele vrijstellingen, vooral die der buiten 's lands zeevarenden, hebben betreurd, dat de wet van 1817 hieromtrent meer vrijgevighe bepalingen inhoudt, is volkomen juist, maar het is juist die vrijgevigheid, wanneer men er dien naam aan geven wil, die zooveel nadeel, zooveel bezwaar voor anderen, zooveel misbruik opleverde, die den last der militie ongelijkmatic deed dragen en den eenen onthief, om den anderen met den last te bezwaren, die hem soms veel minder dragen kon.

De Regering is van oordeel dat de regtvaardigheid medebrengt, vrijstelling van de dienst van de militie, kan zij niet geheel worden opgeheven, zoo spaarzaam mogelijk te verleenen. Dit is te meer gevorderd in het stelsel van het tegenwoordig wets-ontwerp, dat de *tijdelijke* vrijstellingen noodwendig geheel doet vervallen en alleen vrijstellingen voor *altijd* toelaat.

Het zal wel niet kunnen worden ontkend dat, gelijk in de Memorie van Toelichting, welke het aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal aangeboden wets-ontwerp heeft vergezeld, is gezegd, het karakter van onregtvaardigheid inzonderheid aan zoodanige vrijstellingen kleeft, welke haren grond vinden in maatschappelijke standen en toestanden.

Wat de buiten 's lands zeevarenden betreft, hunne vrijstelling zou, in het stelsel van het wets-ontwerp, nu niet meer *tijdelijk*, maar *definitief* moeten worden. Door de vrijstelling aldus te verleenen, zou de weg worden gebaad voor vele misbruiken en onduikingen. Men zou slechts buiten 's lands zeevarende behoeven te worden, om zich eens en voor altijd van de militie te bevrijden, ook al koos men, na de vrijstelling eenmaal te hebben verkregen, dadelijk een ander beroep.

Het is reeds in de genoemde Memorie van Toelichting opgemerkt, de vrijstelling der buiten 's lands zeevarende levert bovendien een aanmerkelijk bezwaar op, vooral in zeeplaatsen, wegens het groot aantal jongelingen dier gemeenten, die zich aan dat beroep wijden, waardoor de overige lotelingen aldaar van de kans verstoken worden, om een vrij nummer te trekken. Hierover werd steeds en bij herhaling bij de Regering geklaagd.

Het in het leven roepen van de bepalingen der Grondwet omtrent de zeemilitie, op eene zoo min bezwarende en voor de zeevarenden van beroep voordeelige wijze, doet elken redelijken grond voor hunne vrijstelling, welke naar sommiger meening nog mogt bestaan, verdwijnen. Eene vrijwillige aanbieding van den dienstplichtige voor de militie, om bij de zeemilitie te worden ingelijfd, toch is voldoende om, na eerste oefening, ongestoorde uitoefening van het beroep van buiten 's lands zeevarenden te kunnen gaan hervatten (vergelijk de artt. 129 en 156), terwijl het vrijstellen der zeevarenden de daarstelling van de zeemilitie, gelijk die bij het wets-ontwerp is beoogd, geheel zou doen mislukken.

§ 2. De opmerking, dat de redactie van het wets-ontwerp, in het bijzonder de bepalingen die de zeemilitie betreffen, niet overal even duidelijk zou zijn, wordt slechts door één enkel voorbeeld gestaafd, namelijk dat het moeilijk zou zijn daaruit op te maken, welke lotelingen tot de zeemilitie zullen worden *aangewezen*.

De Regering meent dat art. 149 duidelijk aantoot, dat de zeemilitie slechts wordt zamengesteld uit de zoodanigen, hetzij lotelingen of vrijwilligers voor de militie, die zich *vrijwillig* hebben aangeboden om bij de zeemilitie te dienen. Van *aanwijzing* van lotelingen voor de zeemilitie, namelijk het inlijven daarbij van hen die niet zelven hebben verlangd bij de zeemilitie te dienen, kan derhalve geene sprake zijn. Blijkens de vraag in het verslag ad art. 5 gedaan schijnt daaromtrent ook geen twijfel bij de Kamer te bestaan.

De wijze, waarop de zeemilitie bij de voordragt wordt geregeld, is voorts in het algemeen aan de Kamer niet voldoende voorgekomen. Eene zeemilitie is voor Nederland eene geheel nieuwe zaak. Het behoeft naanwlijks herinnerd te worden dat bij de grondwetsherziening van 1848 oorspronkelijk een *gebiedend* voorschrift tot oprigting van eene zeemilitie in overweging is gebragt, doch dat, ten gevolge van sterken tegenstand, in de Grondwet slechts eene *facultatieve* bepaling "Een gedeelte van de militie kan voor de dienst ter zee worden *bested*" is opgenomen. De bezwaren aan eene gedwongen dienst

ter zee *buiten 's lands* en in de koloniën voor de ingezetenen verbonden, welke, in vergelyk van de betrekkelijk geringe diensten aan de militie te land opgelegd, niet door verkorting van dienstdtijd zijn op te wegen, hebben de Regering doen nitzien naar de beste middelen om die bezwaren te ontwijken, en tevens, door aan het facultatieve voorschrift der Grondwet uitvoering te geven, te voorzien in eene onbetwistbare behoefte van 's lands verdediging, bepaaldelijk wat de rivieren, stroomen, kusten en zeegaten betreft. Zij meent die voldoende gevonden te hebben in de bestemming voor binnenlandsche verdediging, welke bij de wetsvoordragt aan de zeemilitie wordt gegeven, waardoor eene veel meer kostbare uitbreiding van de vaste zeemagt, welke anders zou vereischt zijn, wordt vermeden, en tevens de mogelijkheid geopend om een groot deel der vaste zeemagt, dat thans voor de binnenlandsche dienst wordt gebezigd of voor 's lands defensie steeds beschikbaar of onder bereik moet gehouden worden, tot versterking van de zeemagt in de koloniën aan te wenden. Twee doeleinden zullen dus worden bereikt: voorziening in de behoefte der binnenlandsche defensie, en vermoedering, zoo het noodig mogt zijn of worden, van de strijdkrachten in de koloniën, zonder dat daardoor, met opzigt tot de militie, grooter bezwaar op de ingezetenen wordt gebragt.

De instelling van de zeemilitie, gelijk zij is voorgesteld, zal de natie langzamerhand meer doen vereenzelvigen met het denkbeeld eener verplichte dienst ter zee; men zal daarvan wel de bezwaren leeren kennen, maar ook de voordeelen boven de dienst te land ondervinden, en daardoor zal het welligt mogelijk worden, in lateren tijd aan de bestemming van de zeemilitie zoodanige uitbreiding te geven als 's lands belangen alsdan mogten blijken te vorderen, zonder op eens een te grooten schok te geven, die welligt voor immer de verplichte zeedienst impopulair zou kunnen maken.

Dewijl voorts het bepalen van de wijze, waarop een gedeelte der militie voor de dienst ter zee kan worden bestemd, bij art. 185 der Grondwet aan den gewonen wetgever onbelemmerd is overgelaten, meent de Regering dat de wetsvoordragt aan dat grondwets-artikel beantwoordt.

Omtrent de vrees dat de oefening alléén langs de kusten niet toereikend en ondoelmatig zou zijn te achten, meent de Regering de meest voldoende gefuststelling te kunnen geven. Het laat zich niet grond verwachten, dat de *buiten 's lands* zeevarenden van beroep verreweg de voorkeur zullen geven aan de dienst bij de zeemilitie boven die bij de militie te land: daardoor zullen de meeste, zoo niet alle manschappen der zeemilitie, reeds bevaren personen zijn; maar bovendien, al ware dit ook niet het geval, dan zijn de manschappen op de binnenwateren, in de zeegaten en langs de kusten voldoende te oefenen, om hen in staat te stellen aan hunne bestemming te beantwoorden.

§ 3. Alvorens te voldoen aan het verlangen van de leden der Kamer, die wenschen te vernemen door welke bepalingen deze voordragt beantwoordt aan het vereichte van art. 189 der Grondwet, waarbij wordt voorgeschreven dat de *isrigting* der militie bij de wet zal worden *geregeld*, meent de Regering hier in de eerste plaats te moeten stilstaan bij het bezwaar, door enkele leden geopperd tegen de wijze waarop de bepalingen van het VIIIste hoofdstuk der Grondwet bij dit ontwerp zijn toegepast.

Reeds bij de behandeling van het wets-ontwerp in de Tweede Kamer is van de zijde der Regering betoogd, dat in de Grondwet de afscheiding der militie van het staande leger nergens uitdrukkelijk is bevolen, terwijl te dier gelegenheid tevens onder de aandacht is gebragt, dat, sedert 1818, de militie met het staande leger ineengesmolten is, en dat deze toestand, uit den drang der omstandigheden geboren, thans, na een bestaan van 43 jaren, onmogelijk door wederafscheiding van deze twee hoofdbestanddeelen onzer landmagt is op te heffen, zoo uit aanmerking van de doorgaans te geringe getalsterkte van de soldaten van het staande leger, welke het ondoenlijk maakt daaruit voor de onderscheidene wapens eene voldoende zelfstandige magt zamen te stellen, als wegens de overgrooten kosten, welke de wederzamenstelling van eene zelfstandige militie, onder eigen officieren en met afzonderlijke kaders, na zich zou slepen.

Dat alzoo deze toestand, als onvermijdelijk, bij het wets-ontwerp is bestendigd, hiertoe levert het aangevoerde allen grond op, en dat de blijvende zamenvoeging van militie en staand leger ook nog uit andere oogpunten als gewenscht en doeltreffend te beschouwen is, is voorts bij de Memorie van Beantwoording van het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer omtrent het wets-ontwerp breedvoerig uiteengezet. De Regering meent zich dan ook te mogen veroorloven bij deze kortheidshalve te verwijzen naar hetgeen nopens de hier bedoelde quaestie, sub § 2 van gezegde memorie, in het midden is gebragt.

Met betrekking tot de geuite meening, dat de militie meestal zou moeten dienen voor



het buitengewoon geval van oorlog, de vaste zee- en landmagt daarentegen tot voortdurende handhaving van de inwendige rust van het land, moge verder de opmerking gelden, dat de Grondwet door de uitdrukking: „Er is *steeds* eene nationale militie”, de militie als een bepaald bestanddeel van 's lands weerbaarheid aanwijst, zoowel voor oorlogstijd als onder gewone omstandigheden. Hoedanig derhalve de gesteldheid zij van de vaste krijgsmagt, altijd zal er eene nationale militie moeten bestaan. En dat deze ook onder gewone omstandigheden bestemd is om met gene tot voortdurende handhaving van de inwendige rust van het land en tot bescherming en beveiliging van 's lands eigendommen mede te werken, in één woord de gewone diensten te verrigten, welke in tijd van vrede van het leger worden gevorderd, — het 2de lid van art. 183 der Grondwet, aan hetwelk bij de artt. 123 en 124 van het ontwerp uitvoering wordt gegeven, is daar om zulks te bewijzen.

Nu ligt het wel in den aard der zaak, dat hoe grooter de getalsterkte is van de soldaten van het staande leger, naar diezelfde mate de behoefte aan het doen samenblijven van een deel der militie zal verminderen, doch zoolang het aantal vrijwilligers bij de staande armée zoo gering blijft als het in de laatste jaren doorgaans is geweest, zal er jaarlijks voor de gewone dienst steeds een deel der militie, overeenkomstig de even aangehaalde bepaling der Grondwet, onder de wapenen dienen te worden gehouden. Of overigens wel door geld het benoodigd getal vrijwilligers der staande armée te bekomen zal zijn, de Regering meent zulks te moeten betwijfelen, vooral in eenen tijd als deze, dat er voor ieder die werken wil gelegenheid is aan den kost te komen, hetgeen, gevoegd bij den over het geheel niet zeer krijgsvuchtigen geest van onzen landaard, van het uitloven van hooge handgelden of premien weinig wezenlijk effect mag doen verwachten. Hoe dit echter zij, de Regering laat geene middelen onbeproefd om het vaste leger zooveel mogelijk te versterken, en zij is verder zeer bereid aan die middelen zoodanige uitbreiding te geven, als maar eenigzins onder haar bereik mogt liggen. Gaarne geeft zij hierbij overigens aan de leden, welke met haar hebben ingestemd, dat eene bepaalde splitsing tusschen het leger en de militie in ons kleine land ondenkbaar is, de verzekering, dat, aangezien de militie in haren tegenwoordigen toestand bepaaldelijk strekt tot aanvulling van hetgeen aan de sterkte van het leger ontbreekt, eene eventuele toeneming van het aantal vrijwilligers bij de vaste krijgsmagt op de bepaling van de sterkte der militie van invloed zal zijn, zoodat dan ook in verhouding tot die toeneming de jaarlijksche contingenten zullen verminderen. Bij de behandeling van de hiertoe betrekkelijke later herhaalde vraag op de artt. 1 en 2 zal nopens dit punt in eenige nadere ontwikkeling worden getreden.

Om thans terug te komen op het punt, in het hoofd dezes vermeld, moet de Regering zich veroorloven hierbij te kennen te geven, dat naar hare meening, bij het onvermijdelijke van de zamenstelling der corpsen van het leger gezamenlijk uit miliciens en vrijwillig aangeworvenen, de eisch van art. 189 der Grondwet omtrent de regeling van de inrigting der militie bezwaarlijk in dien scherp en uitgebreiden zin is op te vatten, als naar sommiger meening daarin zou opgesloten liggen.

De Regering is dan ook van oordeel, dat het zamenstel van bepalingen als het tegenwoordig wets-ontwerp aanbiedt, en waarbij onder andere geregeld wordt hoe de militie zal worden zamengesteld, hoe de daarbij behoorende manschappen bij de verschillende corpsen zullen worden ingedeeld, hoe zij zullen dienen bij uitzondering van die van het staande leger, hoe gedurende hunnen geheelen dienstdtijd met hen zal worden gehandeld enz., aan den eisch der Grondwet voldoet, voor zooverre zulks bij de onafscheidelijke vereeniging van de militie met de vaste krijgsmagt maar eenigzins mogelijk is.

§ 4. De Regering meent aan die leden, welke met het oog op het 2de lid van art. 121 in het daarbij bepaalde eene onregtvaardigheid te zien ten opzichte van de ingezetenen van een gedeelte van het hertogdom Limburg, te moeten doen opmerken, dat aan de bijzondere verpligting, waarvan bij gezegde bepaling sprake is, en welke in verband staat met de betrekking van het hertogdom tot het Duitse Verbond, reeds sinds geruimen tijd door de bedoelde ingezetenen wordt voldaan, zonder dat zij zich daarover immer bezwaard hebben geacht, terwijl, sedert het corps, het Limburgsch bondscontingent uitmakende, in Limburg gestationeerd is, zeer vele Limburgsche lotelingen zelfs hebben verlangd daarbij te worden ingelijfd, en slechts  $\frac{1}{6}$  van de dienstplichtige miliciens uit het bedoeld gedeelte van Limburg voor het bondscontingent is moeten worden bestemd.

Dat de Grondwet niet zou willen dat de militie buiten 's lands gezonden worde dan ten gevolge van eene speciale wet, hieromtrent moet men zich de opmerking veroorloven,

dat wel de vorige Grondwetten deswege eene bepaling inhielden, doch dat die bepaling in de tegenwoordige Grondwet is weggelaten.

Zoo als het 2de lid van art. 121 van het ontwerp luidt, ligt daarin overigens volstrekt niet opgesloten, dat er bij het Limburgsch bondscontingent steeds militie moet worden ingedeeld. Dit wordt alleen vereischt voor zooveel het bedoeld contingent niet uit vrijwilligers kan worden zamengesteld, en wanneer alzoo te eeniger tijd het benodigde contingent in vrijwilligers mogt kunnen worden geleverd, zou het onnoodig worden daarbij militie in te deelen. Welligt zou het bovendien kunnen aangaan om, wanneer het bondscontingent te eeniger tijd geroepen mogt worden om buiten de grenzen van het vaderland op te treden, de daarbij ingedeelde miliciens daarvan af te zonderen en zooveel mogelijk door vrijwilligers te doen vervangen.

Wat aangaat het geuit verlangen, dat Nederland, althans Limburg, zoo spoedig mogelijk van zijne bijzondere verplichtingen jegens den Duitschen Bond ontheve worde, de Regering koestert denzelfden wensch en zal, om daartoe te geraken, gaarne, ter gelegener tijd, de noodige pogingen in het werk stellen. Zij is evenwel van oordeel, dat de behandeling van dat punt, als van politieken en internationals aard, hier, waar het geldt de uitvoering van de grondwettelijke voorschriften omtrent de nationale militie, niet wel ter sprake kan komen.

§ 5. Bij de met de Tweede Kamer gewisselde stukken nopens de onderwerpelijke wetsvoordrag zijn de gronden ontwikkeld, op welke de Regering gemeend heeft, aan de bestendiging van de ten onzent gebruikelijke remplacering en nummerverwisseling boven de toepassing van eenig stelsel van uitkoop de voorkeur te moeten geven.

Van de zijde der Tweede Kamer zelve zijn, bij haar Voorloopig Verslag nopens het ontwerp, eenige opgaven gedaan, uit officiele bronnen geput, welke voldoende bewijzen, dat het afkoopstelsel in Frankrijk niet op eene wijze werkt, die tot navolging uitlokt. Reeds om die reden heeft de Regering gemeend, zich niet aan eene proef met dat stelsel te mogen wagen, en zelfs bij meer gunstige resultaten daaromtrent zou zij altijd nog aarzelen zoodanige proef te nemen, althans de invoering van het bedoelde stelsel voor te stellen, omdat hetgeen in Frankrijk goed had gewerkt, hier, bij verschil van landaard en instellingen, ligt zou kunnen tegenvallen.

Bij de beperktheid van het contingent der militie, dat jaarlijks hier te lande geligt mag worden, is het een volstrekt vereischte, dat men gewaarborgd zij het aangevraagd; vereischt aantal miliciens te bekomen. De thans gebruikelijke wijze van plaatsvervanging en nummerverwisseling levert dien waarborg op, terwijl daarentegen elk afkoopstelsel, het moge al geld verschaffen, in het onzekere laat, of men voor dat geld wel de benodigde manschappen tot aanvulling van het leger zal kunnen verkrijgen.

De verschillende overwegingen te dezer zake, zoomede de beschouwing van meer dan één stelsel van afkoop of vervanging, hebben der Regering de overtuiging gegeven, dat het hier bestaande stelsel, mits zooveel mogelijk ontdaan van de gebreken en bezwaren daaraan thans verknocht, het meest voor ons land geëigend en alzoo verreweg boven elk ander stelsel te verkiezen is.

§ 6. Het moge waar zijn, dat de leemten en gebreken, welke de tegenwoordige wet op de schutterijen van 1827 aankleven, door de ondervinding genoegzaam aan het licht zijn gekomen, en er ook reeds vele bouwstoffen zijn verzameld om dit onderwerp tot nadere wettelijke regeling te brengen, het is er echter verre van af, dat de Regering het met die leden eens zou zijn, welke meenen dat het ontwerpen eener zooveel omvattende en gewigtige wet als die op de schutterijen geene zoo zware taak zou zijn. Dit neemt echter niet weg, dat zij, van het gewigt der zaak geheel doordrongen, zich gaarne zal beijveren, opdat ook dat belangrijk deel der volkswapening en van 's lands verdediging zoo spoedig mogelijk tot zoodanige nadere wettelijke regeling kome, als 's lands belangen en de eischen des tijds vorderen.

Art. 1. Op de vraag door enkele leden gedaan, of de laatste zinsnede van art. 6 niet in strijd komt met het beginsel van art. 1, dat de sterkte der militie het getal van 55 000 man niet te boven gaat, moet de Regering antwoorden, dat ongetwijfeld, zoo in de bij art. 6 vermelde omstandigheden de diensttijd wordt verlengd, vermeerdering van de getalsterkte der militie daarvan een zeker gevolg zal zijn.

De bepaling van de tweede zinsnede van dat artikel is echter in volkomene overeenstemming met de tweede zinsnede van art. 182 der Grondwet waarbij aan den gewonen

wetgever bevoegdheid tot dienstverlenging, in de bedoelde gevallen, is gegeven. Daartoe echter is, ook volgens de tegenwoordige wetsvoordragt, steeds eene speciale wet, jaarlijks te vernieuwen, gevorderd, en ongetwijfeld heeft de wetgever, gesteund door een grondwettig voorschrift, bevoegdheid, door eene speciale wet, welke dan het gevolg moet zijn van oorlog of andere buitengewone omstandigheden, van een voorschrift, voor gewone tijden en omstandigheden geldend, tijdelijk af te wijken.

*Artt. 1 en 2.* Boven is bij de behandeling van § 3 toegezegd dat hier nader zou worden ontwikkeld, welken invloed de afwisselende toestand van het vaste leger op de sterkte der militie zal kunnen hebben.

Bij de Memorie van Toelichting tot het ontwerp, zoo als het bij de Tweede Kamer is ingediend, is gezegd, dat het permanente leger, de krijgsmagt waarover men des noodig dadelijk moet kunnen beschikken, eene sterkte dient te hebben, buiten de kaders, van 51700 soldaten, waarbij op de militie gerekend is. De behoefte aan dat cijfer is bij de Memorie van Beantwoording van het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer omtrent het bedoeld ontwerp, sub § 3, omstandig uiteengezet. Waren nu de vrijwillige soldaten, onder bovengemeld cijfer van 51700 man begrepen, volgens de formatie der corpsen voltallig, ten bedrage van 12812 man, dan waren tot aanvulling dier corpsen 38888 miliciens voldoende. Daar intusschen, vooral door den voortdurenden overgang van manschappen bij de koloniale troepen, de numerieke toestand der vrijwilligers, in weerwil van de aanwending van onderscheidene middelen tot aanmoediging van de werving, altijd verre van compleet blijft, en er steeds tusschen de 5 à 6000 ontbreken, zal men altoos 44 à 45000 miliciens behoeven, om de corpsen op de vereischte sterkte te houden. En als men nu rekent op het verloop, dat eene ligting der militie gedurende de vijf jaren van haren dienstdaag onvermijdelijk ondergaat, dan zal er jaarlijks, in den regel, weinig minder dan 10000 man moeten worden geligt.

Naar gelang echter het cijfer der vrijwilligers bij het leger mogt toenemen, zal het contingent lager kunnen worden gesteld; doch zelfs in het bijna ondenkbaar geval, dat de vrijwilligers bij het leger op compleet mogten geraken, zal de jaarlijksche ligting toch nimmer een lager cijfer dan plus minus 8500 kunnen bedragen.

*Art. 2, alin. 2.* De Regering kan het niet toestemmen, dat het noodig of wenschelijk zou zijn, tén aanzien van de jaarlijks door den Koning vast te stellen hoegrootheid van elke ligting en van het daarin door elke provincie te dragen aandeel den Raad van State te hooren. De wet zelve geeft reeds in de eerste zinsnede van dit artikel, door het stellen van een maximum van hoegrootheid van elke ligting, dat niet mag worden overschreden, eenen voldoende waarborg, en de Regering is zeker het best in staat, de behoefte te kennen, en te kunnen beoordeelen welk getal manschappen tot aanvulling van het ontbrekende, doch altijd blijvende binnen de perken bij de wet gesteld, is vereischt. Ter bepaling van het aandeel van elke provincie in de ligting is het hooren van den Raad van State zeker het allerminst gevorderd, omdat het hier besproken artikel der wetsvoordragt zelf reeds eenen vasten regel van evenredigheid stelt, waarnaar het aandeel moet worden berekend.

*Art. 5.* Het is geenszins te vreezen, dat de hier voorkomende bepaling, dat een deel van elke ligting voor de dienst ter zee kan worden bestemd, door art. 149, waarbij het van den wil der lotelingen afhankelijk is gesteld of zij bij de zeemilitie willen dienen, zal worden verijdeld.

Het vervallen van de vrijstelling als buiten's lands zeevarende, en de vele voordeelen aan de zeemilitie boven de militie te land verbonden, als: verkorte dienstdaag; na volbrachte eerste oefening geene diensten meer tot verdere oefening, gelijk die volgens de eerste zinsnede van art. 183 der Grondwet van de militie te land zijn gevorderd; ontheffing van inspectie in den verloftijd; vrijheid om zich gedurende dien tijd aan het bedrijf der zeevaart en visscherij te kunnen wijden; het voornemen tot het toekennen van hoogere gagie dan de soldij van de manschappen der militie te land, en vooral ook geen zamenblijven van een deel der zeemilitie, gelijk ter voorziening in de gewone behoefte van de dienst van de militie te land is gevorderd, en de bestemming voor de binnenlandsche dienst, — al die onmiskenbare voorregten maken het genoegzaam zeker, dat het vereischte getal lotelingen, tot voltalligmaking van de zeemilitie gevorderd, door vrijwillige aanbiedingen ruimschoots zal worden verkregen.

*Art. 34.* De bepaling van art. 77 der wet van 1817 omtrent tijd en wijze van in-diening der bewijzen tot staving van regt op vrijstelling is in deze wetsvoordragt, gelijk meer andere bepalingen van dezen aard, opzettelijk achterwege gelaten, als zijnde van zuiver reglementairen aard.

*Art. 35.* Het geval doet zich soms voor, dat de moeder na den dood des vaders de voogdij niet heeft willen of kunnen aanvaarden en een derde tot voogd is benoemd. Woonde die voogd nu buiten 's lands, dan zouden de zonen voor deze wet geene ingezetenen zijn, hetgeen de bedoeling niet kan wezen.

Om hierin te voorzien is in artt. 15, 16 en 18 ook de moeder genoemd. Dezelijks in art. 33, waar het eene daad geldt waartoe eene *persoonlijke* opkomst is vereischt. Hier in art. 35 geldt het geene zoodanige daad, maar een *in geschrifte* in te brengen beklag, dat in elk geval door den voogd kan geschieden. Alleen voor onvermijdelijke gevallen is van het algemeene regt, dat de voogd de handelende persoon voor den minderjarige is, afgeweken: in alle andere gevallen is die afwijking onnoodig.

*Art. 37.* Wanneer men let dat de hier gestelde termijn van vijf dagen eerst begint te loopen van den dag af, waarop de uitspraak *ter kennis van de belanghebbenden is gebragt*, dan is zij inderdaad niet te kort om van de uitspraak in beroep te komen. Vroeger dan in de maand Februarij kan de loting niet aanvangen, en in elk geval is het noodig, dat al wat de loting betreft uiterlijk in de eerste week van de maand Maart geheel afgehoopen zij, dewijl de eerste zitting van den militieraad op den tweeden Maandag van die maand moet worden geopend (art. 85). Wierd de termijn van vijf dagen verlengd, dan zouden al de tijdstippen voor den verderen loop der werkzaamheden van de ligting moeten worden verschoven, dus ook het tijdstip der inlijving, en hiertegen bestaat gegronde bedenking. Het Wetboek van Strafvordering stelt slechts eenen termijn van drie dagen voor het beroep in cassatio.

*Art. 47.* De wet gaat uit van het beginsel, dat slechts de kleinere helft van een on-even getal zonen tot de dienst wordt verplicht. Wierd de eenige zoon niet in elk geval, al zijn ook de ouders overleden, vrijgesteld, de wet zou aan haar beginsel ontrouw worden. De billijkheid pleit bovendien voor de vrijstelling, in elk geval, van den eenigen zoon, wanneer men slechts het oog vestigt op eene familie van drie zonen: daarvan blijven er altijd twee vrij, en zou men dan den eenigen zoon tot de dienst roepen?

*Art. 67.* Volgens art. 69 is de loteling die, onder andere volgens art. 117, moet worden ingelijfd, bevoegd een plaatsvervanger of nummervervisselaar te stellen. Wanneer men nu dat art. 69 in verband brengt met de 2de zinsnede van art. 117, dan blijkt het dat, wanneer de opgetreden nummervervisselaar krachtens het laatstgemelde artikel uit de dienst wordt ontslagen, de loteling, voor wien hij opgetreden was, eenen anderen nummervervisselaar of eenen plaatsvervanger stellen mag. De uitsluiting van die bevoegdheid betreft derhalve alleen het geval sub 1 van art. 67 bedoeld, en, naar de meening der Regering, te regt, vermits eene aanneming in strijd met de wet meestal het gevolg is van eene begane fraude. Blijkt het dat de loteling, die den nummervervisselaar in strijd met de wet heeft doen aannemen, daaraan onschuldig is en ter goeder trouw heeft gehandeld, dan is art. 70 daar, om hem het alnog stellen van eenen plaatsvervanger te kunnen veroorloven.

*Art. 80.* In de uitdrukking: *burgerlijke geneeskundigen* zijn geene personen begrepen die enkel heelmesters of chirurgijns zijn. De officier van gezondheid die, nevens den burgerlijken geneeskundige, den militieraad bijstaat, is tevens heekundige. Er is dus in elk geval bij het onderzoek reeds een heekundige aanwezig, wiens meening door den burgerlijken geneeskundige gehoord, getoetst en al of niet door hem bijgesteld kan worden.

*Art. 106.* In meer andere organieke wetten wordt eene gelijksoortige bepaling als in de 2de zinsnede van dit artikel aangetroffen, onder andere in de gemeentewet (artt. 62, 96 en 107, en in de wet op de zamenstelling enz., van de Provinciale Staten (artt. 17 en 37). Evenmin als daar, is ook hier de bepaling overbodig te achten.

*Art. 103.* De beperkende bepaling van art. 7 der wet van 1817, volgens welke de

militie-commissaris steeds door een lid der Provinciale Staten wordt vervangen, is hier opzettelijk gewijzigd, en vrijheid gelaten in het aanwijzen van den persoon, die den militie-commissaris vervangt. Het is soms hoogst moeilijk, onder de leden der Provinciale Staten er een te vinden, die bij voorbeeld genegen en geschikt is, om de inspectie over de verlofgangers te houden, waartoe militaire tact en ondervinding behooren. Van meer dan eene zijde is om die reden op het doen vervallen van de beperkende bepaling van art. 7 der wet van 1817 aangedrongen.

— Art. 121. Met opzigt tot de geopperde berwaren, tegen het beginsel bij dit artikel ten aanzien van ingezetenen van Limburg opgenomen, meent de Regering zich te mogen gedragen aan hetgeen bij § 4 der algemeene beschouwingen in het midden gebragt.

Overigens wordt, in antwoord op de vraag, ten slotte gedaan, te kennen gegeven, dat, overeenkomstig art. 23 van het ontwerp, iemand, die te regt in eene gemeente is ingeschreven, tot de voor de militie ingeschrevenen van die gemeente blijft behooren, al verandert hij van woonplaats. Op grond hiervan zal dan ook een Limburger, ingeschreven in eene gemeente behoorende tot het gedeelte van Limburg op hetwelk verplichtingen ten aanzien van het Duitsche Verbond rusten, wanneer hij zich later naar eene andere provincie begeeft, steeds voor het Limburgsch bondscontingent kunnen worden bestemd.

Art. 122. De bedoeling van de slotwoorden van dit artikel «tenzij Wij zulks niet noodig achten» is eenvoudig deze, dat aan den Koning de bevoegdheid wordt gelaten, om, wanneer Hij het voor een of ander wapen, zoo als thans voor de onbepaalde corpsen, onnoodig mogt achten, dat de miliciens, daarbij ingedeeld, in het algemeen tot eerste oefening een geheel jaar onder de wapenen worden gehouden, den tijd dier oefening naar goedvinden te verkorten.

Art. 123. Nadat het cijfer van de voor het blijvend gedeelte aan te wijzen miliciens door de Tweede Kamer van  $\frac{1}{3}$  der geheele militie, behalve de ligting die voor het eerst dient, zoo als aanvankelijk was voorgesteld, op  $\frac{1}{2}$  is verminderd, heeft het de Regering eenigzins bevreemd, dat dit verlaagde cijfer in eene afdeeling der Eerste Kamer als nog te hoog is beschouwd. Blijkbaar is van de zijde, van welke het bezwaar is geopperd, niet genoeg in het oog gehouden waartoe dat beschikbaar gedeelte der geoefende militie eigenlijk bestemd is, noch ook dat, in den regel, een veel kleiner aantal geoefende miliciens in werkelijke dienst zal worden gehouden, dan als maximum bij dit artikel wordt toegestaan.

De Regering hechte, op grond van de daarvoor nader aangevoerde motiven bij de Memorie van Beantwoording op het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer omtrent het wets-ontwerp, zoo zeer aan de zanneming van het door haar voorgestelde cijfer van het blijvend gedeelte, dat zij niet dan noede in de reductie heeft berust, hoezeer zij daarin alleen geene voldoende reden heeft gevonden om het wets-ontwerp in te trekken.

Art. 132. Op de hier gedane vraag moge tot antwoord strekken, dat aan de miliciens, die van hunne corpsen met groot verlof vertrekken, of die later van verlof bij hunne corpsen in werkelijke dienst worden opgeroepen, thans steeds reisgeld wordt verleend. Aan miliciens, die zich tot het ondergaan van eene inspectie voor den militie-commissaris, overeenkomstig artt. 138 en 139, uit hunne gemeente moeten begeven, wordt geen reisgeld toegestaan, om reden, in den regel, de plaats der inspectie op geringen afstand gelegen is van de gemeente, waartoe de te onderzoeken milicien behoort.

Art. 160. Vrijstelling van de schutterlijke dienst is hier niet als eene *beloening* aan te merken; deze vrijstelling is hier opgenomen, eenedeels om daardoor mede te voldoen aan de tweede zinsnede van art. 186 der Grondwet; anderdeels omdat de zeemilitie voorzeker wel voor het meerendeel zal bestaan uit zeovarenden van beroep, die, wegens hunne meestal voortdurende afwezigheid, in tijd van vrede toch niet tot schutterlijke diensten te verplichten zullen zijn.

Art. 164. De bedoeling van de 2de zinsnede van dit artikel wordt door de 3de zinsnede opgehelderd. De betoekenis is dus duidelijk, om den bezwaarden loteling gelegenheid te geven van binnen den gestelden tijd te kunnen komen in beroep.

Art. 174. Wanneer men in aanmerking neemt dat de plaatsvervanging of nummer-

verwisseling eerst dan geacht kan worden werkelijk tot stand te zijn gebragt, niet wanneer de plaatsvervanger of nummerverwisselaar slechts door den militieraad is goedgekeurd, maar dan eerst wanneer hij werkelijk aan de militaire autoriteit overgeleverd en ingelijfd is, dan is er niets onbillijks in gelegen, dat de loteling zelf ter inlijving worde opgeroepen, als de plaatsvervanger of nummerverwisselaar niet is opgekomen. Geschiedde dit niet, dan immers zou, volgens art. 115, in stede van den ontbrekende, een ander loteling moeten worden opgeroepen, die met de vervanging van zijn medeloteling, wiens plaatsvervanger of nummerverwisselaar niet opkwam, niets te maken heeft; de verantwoordelijkheid zou dan op een derde worden overgebragt, en dat daarin eene grove onbillijkheid zou gelegen zijn, zal wel niet behoeven te worden betoogd.

In het algemeen is de aansprakelijkheid voor den plaatsvervanger die, volgens art. 61 tot op slechts één jaar is verminderd, terwijl zij volgens de thans nog bestaan de wetten vijf jaren duurt, geenszins eene onbillijkheid te noemen, dewijl zij hoofdzakelijk strekt, dat het voorregt van de bevoegdheid tot vervanging niet zou schaden aan de regten en belangen van derden.

*De Minister van Binnenlandsche Zaken,*

S. VAN HEEMSTRA.

*De Minister van Oorlog,*

DE CASEMBROOT.

*De Minister van Marine,*

W. J. C. HUYSSSEN VAN KATTENDIJKE."

De Commissie van Rapporteurs heeft gemeend, dit antwoord, te zamen met de aanmerkingen der afdelingen, aan de Vergadering te moeten mededeelen.

Aldus vastgesteld door de Commissie van Rapporteurs, den 13den Augustus 1861.

MICHIELS VAN KESSENICH.

BOREEL VAN HOGELANDEN.

VAN WESSEM.

SCHIMMELPENNINCK VAN DER OIJE.

VERGADERING 1860—1861.

N<sup>o</sup>. 56.

## VERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS

nopens het ontwerp van wet tot goedkeuring eener  
dading tusschen den Staat en de Maatschappij tot  
indijking van op- en aanwassen in de Ooster-Schelde.

1. Bij den aanvang van het onderzoek in de afdelingen van dit wets-ontwerp werd door enkele leden de wensch geuit, waarmede onderscheidene anderen zich dadelijk vereeuigden, dat bij wets-ontwerpen, in welke naar eene kaart verwezen wordt, een min kostbare afdruk van zoodanige kaart op verkleinde schaal onder de gedrukte stukken mogt worden opgenomen, hetgeen tot het juist begrip der zaak aanmerkelijk zou bijdragen.

2. Overgaande tot het onderzoek bleek, dat een zeker getal leden geene bedenkingen tegen dit wets-ontwerp hadden; doch dat onderscheidene anderen met leedwezen hadden opgemerkt hoe de Regering in der tijd met weinig klem had gehandhaafd de oorspronkelijke concessie. Daaraan schreef men toe de veelvuldige nadeelige gevolgen, welke de Staat van deze onderneming had ondervonden; daaraan schreef men toe de meer of minder gegronde vrees voor den afloop eener procedure, en ook voor de toekomst zag men nadeelen daarin gelegen. Eene toegevende inschikkelijkheid om af te wijken van de oorspronkelijke concessie, met teruggave in het einde van het waarborgkapitaal, ook bij *non-praestatie* van verplichtingen door den concessionaris, beachouwde men als eene aanmoediging voor anderen tot aanvragen om concessie voor allerlei ligtzinnige en ondoordachte of niet ernstig gemeende ondernemingen, bij welke misschien het winnen van eene premie op het aandeel somtijds meer boogd werd dan het uitvoeren van een groot werk.

3. Door velen werd de overeenkomst van 11/24 December 1860 onvolledig geacht, omdat daarin naar hunne meening ten eenen male een waarborg wordt gemist voor de indijking door de maatschappij van den ingelooopen polder n<sup>o</sup>. 2, van welks dijk de Regering waarschijnlijk gronden noodig zal hebben voor den aanleg van den Zeeuwschen spoorweg. Welke strafbepaling is er in de dading opgenomen, vroeg men, indien de maatschappij dien polder niet indijkt? Zal de Staat zelf zich dan gerechtigd achten, de noodige werken uit te voeren? De Regering gaf in de andere Kamer te dezen opzigte ten antwoord, dat *allerwaarschijnlijkst* de thans onder water staande polder wederom zal zijn herdijkt *vóór* dat de grond in dezen polder voor den spoorweg zal noodig wezen. Men vond evenwel in het wijzen op deze waarschijnlijkheid geenen waarborg om zonder ander dwangmiddel dien polder door de maatschappij binnen den vereischten tijd te zien indijken. Men oordeelde dat achter art. 6 hieromtrent eene strafbepaling had behooren te zijn opgenomen; want bij niet tijdige indijking door de maatschappij zal de Staat ongetwijfeld tot meerdere onkosten worden geleid.

4. Met het oog op deze moeilijkheid stelde eene geheele afdeling deze twee vragen, welke zij gaarne door de Regering zou beantwoord zien: 1<sup>o</sup>. welke werken moeten er nog worden uitgevoerd om de indijking van den polder n<sup>o</sup>. 2 te bewerkstelligen of te

voltoojen? en 2°. welke zal de rigting zijn, welke de spoorweglijn volgen zal over deze nog in te dijken gronden?

Enkele leden voegden hierbij nog eene derde vraag en wel deze: indien men al de geopperde, niet onbelangrijke bezwaren al eens voor een oogenblik ter zijde schoof en dit wets-ontwerp tot wet verheven wierd, is er dan grond om zich te vleijen dat er geene moeilijkheden met een naburigen Staat zullen ontstaan over de afdamming van de Ooster-Schelde en de verdere land- en waterwerken, voor den Zeeuwschen spoorweg benoodigd.

De Commissie van Rapporteurs achtte deze vragen gewichtig genoeg om haar ter beantwoording aan de Regering in te zenden.

Nadat deze uitslag van het onderzoek in de afdeelingen aan de Regering was medegedeeld, is van haar ontvangen de volgende:

### MEMORIE VAN BEANTWOORDING.

\* 1. Aan het bij deze zinsnede van het verslag te kennen gegeven verlangen zal voortaan, bij voorkomende gelegenheid, kan het zijn, worden te gemoet gekomen.

2. De Regering acht het voor het minst overbodig om, naar aanleiding eener door onderscheidene leden gemaakte opmerking, dat in der tijd de oorspronkelijke concessie met te weinig klem zou zijn gehandhaafd, hier ter plaats weder op nieuw de geheele geschiedenis der zaak bloot te leggen. Zij is in de achtereenvolgens uitgegeven jaarverslagen over de openbare werken omstandig omschreven, en hetgeen bij deze gelegenheid door die onderscheidene leden is beweerd, is reeds vroeger in de andere Kamer meermalen besproken en wederlegd. Er is thans geene sprake meer van de concessie en van hetgeen ten gevolge daarvan is verrigt, maar alleen van de dading en van de voorwaarden daaraan verbonden. Het zijn die voorwaarden, welke tegenover de voordeelen, die door de dading zullen worden verkregen, moeten worden gewogen, en de Regering is van meening dat deze voordeelen ver overtreffen het gewigt van de bezwaren, welke uit de wijze, waarop de concessie is uitgevoerd, mogen zijn voortgevloeid.

3. Door velen werd de overeenkomst onvolledig geacht, omdat daarin een waarborg gemist werd voor de indijking van den ingelooopen polder. Welke strafbepaling is er in de dading opgenomen, vroeg men, indien de maatschappij den polder niet indijkt? Het antwoord is: *geene*.

In het algemeen belang heeft men het onnoodig geacht, aan de maatschappij de verplichting tot herdijking op te leggen, aangezien (het werd reeds in het antwoord aan de andere Kamer gezegd) door den tegenwoordigen toestand van den grond, die door eenen ingebroken polder is omringd, niet meer bedreigd of benadeeld wordt dan vroeger toen hij nog onbedijkt lag. Zal de Staat zelf zich dan gerechtigd achten de noodige werken uit te voeren? Neen; immers het laat zich niet aanzien, dat hij daartoe zal overgaan. Het laat zich evenmin aanzien, dat de Staat, bij eene niet tijdige indijking door de maatschappij, tot meerdere kosten zal worden verplicht, gelijk volgens het slot dezer zinsnede wordt gevreesd.

4. Bij deze zinsnede van het verslag worden drie vragen gedaan, welke eene geheele afdeeling der Kamer gaarne beantwoord zag.

\* 1°. Welke werken moeten er nog worden uitgevoerd om de indijking van den tweeden polder te bewerkstelligen?"

Het bestek, hetwelk voor de herdijking van wege de maatschappij is ontworpen, is op dit oogenblik alhier niet meer voorhanden, maar in Zeeland aan het voorloopig onderzoek van de betrokken ambtenaren van den waterstaat onderworpen. Men kan dus geene gedetailleerde beschrijving geven der voorgenomen werken, maar moet zich bepalen tot het antwoord, dat die zullen bestaan in het maken van een nieuwen omringdijk.



„ 2°. Welke zal de rigting zijn, welke de spoorweglijn volgen zal over de nog in te dijken gronden? ”

Dit is op dit oogenblik met geene mogelijkheid te zeggen.

„ 3°. Indien het wets-ontwerp tot wet verheven wordt, is er dan grond om zich te vleijen dat er geene moeilijkheden met een naburigen Staat zullen ontstaan over de afdamming van de Ooster-Schelde? ”

Door de gesloten transactie zal worden verwezenlijkt hetgeen men door het verleenen der concessie van 1849 heeft willen bereiken. Door eens goedkeuring dier transactie zal derhalve in den toestand, dien de concessie heeft daargesteld, geene verandering worden gebragt.

*De Minister van Binnenlandsche Zaken,*

S. VAN HEEMSTRA.

*De Minister van Financien,*

VAN TETS.”

De Commissie van Rapporteurs heeft gemeend, dit antwoord, te zamen met de aanmerkingen der afdelingen, aan de Kamer te moeten mededeelen.

Aldus vastgesteld in de Commissie van Rapporteurs, den 14den Augustus 1861.

FRANSEN VAN DE PUTTE.

VAN GOLTSTEIN VAN OLDENALLER.

T HOOFT VAN BENTHUIZEN.

VAN NISPEN VAN PANNERDEN.

